

Existentiële oefenruimte

Terwijl ik me rustig richting het Academiegebouw van de Rijksuniversiteit Groningen beweeg, is de stad al flink in beweging. Ik weet niet waarom. Dadelijk aanvaardt Hanneke Muthert haar leeropdracht met een oratie getiteld *De malle(n)molen van het leven: over vorm, ambivalentie en dynamiek in de uitwisseling over zin*. Achter ieder zelfstandig naamwoord blijkt een wereld te liggen die ze geduldig voor haar toehoorders opent. Muthert stelt onder andere dat het bij zin veeleer gaat om uitwisseling dan om de individuele beleving ervan.

Als ik terugloop, passeer ik een kroeg. De serveerders tuigen een bouwwerk op. 'De malle molen van het leven?', vraag ik me af. Maar dan besef ik dat het Koningsnacht is en waarom de stad al ietwat onrustig was. Op mijn hotelkamer kan ik nog steeds de muziek van buiten horen. Ik ervaar ambivalentie: trek ik me straks terug op mijn individuele eiland of stort ik me in het feestgedruis? Het wordt het laatste: meer kans op uitwisseling (van zin). En er zijn ook wat vrienden. Ik voeg me in de traditie van Koningsnacht.

Van onze godsdienstpedagogen leerden wij destijds dat tradities alleen levend blijven wanneer deelnemers er eigen ervaringen mee kunnen verbinden. Dat betekent onherroepelijk ook dat een traditie (mee) verandert. En dat gaat niet zonder slag of stoot. Juist in conflictrijke tijden blijven uitwisseling en interactie noodzakelijk, omdat die ruimte bieden voor hernieuwde (gemeenschaps)zin, aldus Muthert. Zij houdt een pleidooi voor het creëren van een existentiële oefenruimte, waar zin ontstaat.

Tegelijk: hoe creëer je zo'n existentiële oefenruimte, als de ruimte al grotendeels bezet is door (voor) ingenomen posities? Bijvoorbeeld rondom (zwarte) Piet, studentenprotesten tegen het geweld in Gaza of waar het gender en intimiteit betreft. Als dit nummer verschijnt, staat de jaarlijkse Pride Amsterdam bijna voor de deur. De schaars geklede mannen op een boot die het journaal in mijn tienerjaren steevast toonde, stonden ver af van mijn verliefdheid op mijn buurman bij de lessen Frans. Werelden die elkaar niet raakten. Dat gebeurt ook in de Week van de Lentekriebels, waar tegenstanders van dit initiatief – helaas met de inzet van veel desinformatie – zich roeren op sociale media.

Bedoelt collega Muthert bovenstaande ook allemaal? Ik beluisterde in haar oratie in elk geval wel het pleidooi voor het creëren van een existentiële oefenruimte waar een zinvolle uitwisseling kan plaatshebben – juist ook als de gemoederen hoog oplopen. Dat is relevant voor iedereen in ons land. Maar zeker ook voor geestelijk verzorgers. Juist zij begeven zich op terreinen waar uitwisseling plaatsvindt. Meer dan eens betreft het dan licht ontvlambare thema's.

Ook dit nummer is er vol mee: culturele en/of religieuze verschillen, en ethische thema's zoals euthanasie – enige uitweg uit uitzichtloos en ondraaglijk lijden of juist iets om te vieren? Mij treft ook de beeldtentoonstelling van Maud Gemmeke, waarin zij via beeld de wereld van binnen (justitie) buiten brengt en omgekeerd.

Erik Olsman, hoofdredacteur
E-mail: tgvhooftredacteur@vgvz.nl